

Konstnärernas Riksorganisation.

Konstnärernas Riksorganisation
Hornsgatan 103, 9 tr, 117 28 Stockholm

Remissvar över promemorian "Moderna – en ny myndighet för modern konst, arkitektur och design" (DS 2025:2)

Datum: 2025-03-26

Till: Kulturdepartementet, ku.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ku2025/00038

Avsändare: Konstnärernas Riksorganisation

Kontaktperson: Jon Brunberg, 070-275 59 29, jon.brunberg@kro.se

Sammanfattning

Konstnärernas Riksorganisation, som företräder 3 500 yrkesverksamma bildkonstnärer, konsthantverkare och formgivare i Sverige, avstyrker utredarens förslag att slå samman Moderna Museet, Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes) till en ny myndighet.

Vi ser allvarliga risker med förslaget till en sådan centralisering, som kan hota både den konstnärliga friheten och den fria konstens oberoende ställning. Istället för en sammanslagning av myndigheterna föreslår Konstnärernas Riksorganisation att:

- Moderna Museet och Statens konstråd ges ett tydligare och utökat uppdrag som självständiga spetsinstitutioner för samtidskonsten i Sverige.
- Moderna Museet får resurser att utvecklas till en internationellt konkurrenskraftig institution för utställning av samtidskonst.
- Statens konstråd förstärks för att befästa rollen som Sveriges ledande aktör för offentlig konst och för konsten inom politikområdet gestaltad livsmiljö.
- Staten genomför en nationell satsning på bild- och formkonst för att stärka konstens roll i Sverige, infrastrukturen för bild- och formkonst och konstnärers villkor såväl nationellt som internationellt där Moderna Museet och Statens konstråd är centrala aktörer.

Analys och synpunkter

1. Konstens roll som demokratisk rättighet

Konst och kultur utgör en grundläggande samhällsfunktion och en demokratisk rättighet. För att fler ska kunna utöva, möta och interagera med konst behöver konst av hög kvalitet finnas tillgänglig i människors vardag. I stället för en sammanslagning föreslår vi att Moderna Museet och Statens konstråd behålls som separata enheter med tydliga, utvidgade mandat för att säkerställa att en bredd av konstnärliga uttryck och perspektiv kan tillgängliggöras för alla.

2. Risker med den föreslagna sammanslagningen

- **Försvagning av samtidskonsten:** Genom att samordna myndigheter för konst, arkitektur och design så riskerar man att försumma bild- och formkonstens unika egenvärde och särskilda behov med en försvagning av samtidskonstens ställning som följd.

- **Förlust av specialisering:** Institutionernas specialiserade kompetens riskerar att urvattnas när olika konstformer underordnas en central myndighetsstruktur.
- **Urholkning av statens arbete med offentlig konst:** Genom att inordna Statens konstråd i en sammanslagen myndighet riskerar statens viktiga arbete med offentlig konst att urholkas. Anslagsposten för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön riskerar att bli den post som är lättare att dra in på om budgetutrymmet krymper eftersom de två museerna har större fasta kostnader. Det innebär i sin tur en risk för att uppdragen till konstnärer blir färre.
- **Minskad varumärkesstyrka:** Moderna Museet och Statens konstråd har väl etablerade varumärken som riskerar att försvagas vid en sammanslagning.
- **Byråkratisk ineffektivitet:** Centraliseringen kan föra med sig högre administrativa kostnader och en mer tungrodd organisation, snarare än de effektiviseringar som eftersträvas.

3. Felaktiga motiv bakom sammanslagningen

Regeringens påstående i utredningens direktiv att sammanslagningen skulle främja gränsöverskridande samarbeten är bristfälligt. Sådana samarbeten sker redan i dag naturligt utan att myndighetsstrukturerna måste förändras. Konstnärlig innovation drivs av konstlivets aktörer själva, inte av administrativa reformer.

4. Alternativa förslag: Stärk befintliga institutioner

Konstnärernas Riksorganisation föreslår att:

- Moderna Museet ges resurser att stärka sin nuvarande position som ledande nationell arena för svensk samtidskonst och som en internationell förebild.
- Statens konstråd förstärks i rollen som Sveriges ledande aktör för offentlig konst och för konsten inom politikområdet gestaltad livsmiljö och ges resurser för att vidareutveckla sitt arbete med konstnärliga gestaltningar i offentlig miljö i hela Sverige.
- Staten tar fram en nationell strategi för bild- och formkonsten där Moderna Museet och Statens konstråd är centrala aktörer och genomför en bred satsning för att stärka konstens roll i Sverige, konstens infrastruktur och konstnärernas villkor.

Avslutning

Vi uppmanar regeringen att ompröva utredningens förslag och i stället satsa på att utveckla befintliga institutioner som Moderna Museet och Statens konstråd som självständiga myndigheter. Ett bevarat oberoende är avgörande för att säkerställa den fria konstens utveckling, Sveriges kulturella utveckling och bild- och formkonstens ställning i Sverige och det internationella kulturlandskapet.

Sara Edström
Ordförande, Konstnärernas Riksorganisation

Eva Månsson
Verksamhetschef, Konstnärernas Riksorganisation

Konstnärernas Riksorganisation
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Kontaktperson:
Jon Brunberg, kulturpolitisk strateg och pressansvarig
070-275 59 29, jon.brunberg@kro.se